

МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ

БЕЗОПЛАТНА
ПРАВОВА
ДОПОМОГА

Проект Міністерства юстиції України

ПРАВО НА МИРНІ ЗІБРАННЯ

ПОЛІЦІЯ

Потрібна правова консультація?

0 800 213 103

(дзвінки безкоштовні в межах України)

wiki.legalaid.gov.ua

Право на мирні зібрання

Що таке право на свободу мирних зібрань?

Це право на свободу осіб збиратися з іншими людьми та домагатися того, щоб їхній колективний голос почули.

Право на свободу мирних зібрань є ознакою демократичного суспільства та інструментом, який дозволяє впливати на політику держави і висловлювати свої погляди та позиції.

Чим гарантується право на мирні зібрання?

Право на проведення мирних зібрань гарантується **статтею 39 Конституції України**.

Кількість учасників мирних зібрань, час та місце їх проведення не обмежені.

Тільки суд має право заборонити проведення мирного зібрання. Рішення суду можна оскаржити.

Перешкоджання мирним зібранням тягне за собою кримінальну відповідальність.

Такі самі права поширюються на учасників контр-зібрань, метою яких є вираження позиції, відмінної від позиції учасників зібрання, та будь-яких інших одночасних зібрань.

Чи потрібно отримувати дозвіл на проведення мирного зібрання?

Проведення мирного зібрання не вимагає спеціального дозволу, проте варто завчасно (рекомендовано не менше ніж за добу) повідомити місцеву владу про його проведення. Таке повідомлення дасть можливість органам місцевої влади провести заходи щодо забезпечення громадського правопорядку та захисту учасників мирного зібрання, змінити схеми руху транспорту в разі необхідності, організувати пожежну, медичну допомогу, комунальні служби.

Що варто вказати у повідомленні про проведення мирного зібрання?

У повідомленні про мирне зібрання варто вказати *організатора, його адресу (абонентську скриньку) та телефон, дату, час, місце та форму проведення зібрання, а також орієнтовну кількість його учасників*. Якщо проведення зібрання потребуватиме перекриття доріг або іншу зміну руху транспорту, варто також про це зазначити.

Куди варто подавати повідомлення про проведення мирного зібрання?

Повідомлення варто подавати в органи місцевого самоврядування (облрада, райрада, мерія, сільрада) або обласну чи районну державну адміністрацію, на території якої планується проведення мирного зібрання, або до підрозділу поліції.

Чи можна збиратися спонтанно, без завчасного повідомлення органів влади?

У випадку проведення спонтанного зібрання гарантується право на мирні зібрання, навіть якщо повідомлення про його проведення не було подане.

Чи потрібно отримувати дозвіл на встановлення спеціального обладнання/конструкції в цілях мирного зібрання?

Під час мирного зібрання можна встановлювати звукопідсилювальну техніку, сцени, намети, інші тимчасові споруди без спеціального дозволу.

Які права я маю під час мирного зібрання?

Ваше право на мирні зібрання передбачає право вчиняти будь-які дії не заборонені законом.

Чи можу я виступати та звертатися до учасників мирного зібрання?

Так, законодавство захищає Ваше право на свободу слова, але не заклики до незаконних дій.

Чи можу я поширювати листівки та іншу друковану продукцію без спеціального дозволу під час зібрання?

Ви можете роздавати листівки, буклети, газети та іншу друковану продукцію без спеціального дозволу.

В А Ж Л И В О !

В Україні встановлена кримінальна відповідальність за заклики та поширення матеріалів, що містять заклики до незаконних дій, наприклад: насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підриву безпеки держави, пропаганду війни, насильства, розпалювання міжетнічної, расової, національної, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення.

Чи можу я проводити фото та відеозйомку?

Ви можете проводити фото і відеозйомку під час мирного зібрання, у тому числі дій поліції та військово-вослужбовців Національної гвардії.

Організатори та учасники зібрання, а також поліція та Нацгвардія зобов'язані не перешкоджати журналістам, які висвітлюють мирне зібрання.

Чи можу я пікетувати будівлі, перекривати дороги під час мирного зібрання?

Допускається пікетувати будівлі і тротуари, але так, щоб не заважати пересуванню громадян, а також вільному входу і виходу з будівель.

Під час проведення зібрань забороняється блокувати будівлі і транспортні магістралі.

Не допускається штучне перекриття проїжджої частини для руху транспорту, якщо відсутня необхідність в зазначеній дії з огляду на чисельність учасників зібрання.

Що бажано взяти з собою на мирне зібрання?

Рекомендуємо взяти документи, що посвідчують особу, а також мати при собі номери телефонів близьких людей та єдиний телефонний номер системи надання безоплатної правової допомоги

(0-800-213103, цілодобово та безкоштовно).

Як мені діяти, якщо я бачу протиправні дії під час мирного зібрання?

Варто повідомити організаторів мирного зібрання, звернутися до поліції діалогу чи інших представників поліції.

Чи може поліція бути присутньою на мирному зібранні?

Поліція може не лише бути присутньою, а і зобов'язана захищати та забезпечувати безпеку учасників мирного зібрання, охороняти їх права і свободи.

Що я можу зробити, якщо поліція вчиняє протиправні дії?

Зверніть увагу на наявність у поліцейського спеціального жетона та запишіть його номер.

Не вступайте в суперечку з поліцейським, зверніться до співробітника поліції вищого рівня і поясніть Вашу позицію.

Заява на протиправні дії поліції подається до Державного бюро розслідувань

(044) 294-64-63.

Що заборонено учасникам мирного зібрання?

Учасникам мирного зібрання **заборонено:**

- мати вогнепальну зброю, вибухові, легкозаймисті речовини і холодну зброю;
- використовувати предмети або речовини, які застосовуються або можуть бути застосовані з метою заподіяння шкоди, життю та здоров'ю учасників зборів або інших осіб;
- використовувати сльозогінні речовини, речовини нервово-паралітичної дії або отруйні речовини;
- розпивати спиртні напої у громадських місцях;
- здійснювати будь-які насильницькі дії – погроми, підпали, знищення або пошкодження, або погрози пошкодження майна і / або стратегічних об'єктів, захоплювати державні або громадські будівлі чи споруди;
- злісно протидіяти законному розпорядженню або вимозі поліцейського і / або публічно закликати до такої поведінки.

Які заходи може застосовувати поліція до учасників мирного зібрання?

Поліція має право за наявності відповідних підстав:

- опитувати Вас (надання інформації є добровільним, ви можете відмовитися від її надання);
- здійснити перевірку документів;
- проводити поверхневу перевірку, яка полягає у здійсненні візуального огляду особи, проведенні по поверхні одягу особи рукою, спеціальним приладом або засобом, візуальним оглядом речі або транспортного засобу;
- здійснювати фото / відео зйомку під час зібрання.

ВАЖЛИВО!

Поверхнева перевірка відрізняється від особистого огляду, який проводиться особою однієї статі з тим, кого оглядають у присутності двох понятих тієї ж статі з обов'язковим складанням протоколу. Поліція також зобов'язана повідомити підставу огляду.

Як діяти, якщо співробітники поліції пропонують пройти з ними у відділок «добровільно поспілкуватися»?

З'ясуйте, чи це офіційне затримання. Якщо ні, тоді ви не зобов'язані нікуди йти і будь-який примус чи вимога поліцейського будуть незаконними.

Як діяти при адміністративному затриманні під час мирного зібрання?

Вас можуть затримати з метою припинення адміністративного правопорушення:

- коли вичерпані інші заходи впливу;
- для встановлення Вашої особи;
- для складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення адміністративного правопорушення.

Якщо Ви не вчиняли правопорушень і не маєте при собі документів, Вас можуть затримати для встановлення особи тільки в окремих районах Донецької та Луганської областей у зв'язку із заходами із забезпечення національної безпеки і оборони.

ВАЖЛИВО!

Ознайомтеся з протоколом про адміністративне затримання, в якому обов'язково зазначається час та підстави затримання. Протокол складається на бланку.

Поліція зобов'язана негайно повідомити про Ваше затримання Ваших родичів та центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Строк адміністративного затримання – не більше трьох годин, відлік часу рахується з моменту фактичного затримання.

Як діяти при затриманні за підозрою у вчиненні злочину?

При затриманні Вам повинні **негайно** повідомити, в скоєнні якого злочину Вас підозрюють, і роз'яснити Ваші права, зокрема:

- мати захисника і отримувати медичну допомогу;
- не говорити нічого стосовно підозр щодо Вас.

Правоохоронці повинні надати можливість **негайно** повідомити Вашим близьким особам на Ваш вибір про Ваше затримання і місце перебування, а також поінформувати центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, який призначить Вам адвоката для здійснення Вашого захисту.

БЕЗ рішення суду Вас можуть затримати **виключно** якщо Вас застали під час вчинення злочину чи замаху на його вчинення/безпосередньо після його вчинення, або очевидець (потерпілий) чи ознаки на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме Ви щойно вчинили злочин.

Відлік часу затримання починається **не з моменту складання протоколу про затримання, а з моменту**, коли Ви були **змушені залишитися** поряд з особою, яка Вас затримала, або у визначеному нею місці.

Обшук при затриманні проводиться за рішенням **слідчого або прокурора**, і тільки якщо є достатні підстави вважати, що Ви переховуєте при собі предмети або документи, які мають значення для розслідування. **Обшук** здійснюється особами тієї ж статі **за обов'язковою** участю не менше двох понять.

Ви маєте право вимагати проведення такого обшуку **в присутності адвоката** чи Вашого представника.

Про затримання складається **протокол**, у якому також фіксуються Ваші клопотання, заяви чи скарги.

Після затримання Вас повинні **негайно доставити** до найближчого підрозділу поліції, де зобов'язані:

- негайно Вас зареєструвати;
- роз'яснити Вам підстави затримання, права і обов'язки;
- **негайно** звільнити після зникнення підстав для затримання;
- забезпечити фіксацію усіх дій, що проводяться за Вашої участі;
- забезпечити **невідкладне** надання Вам медичної допомоги та фіксацію медичним працівником будь-яких тілесних ушкоджень.

Не пізніше 24 годин з моменту затримання Вам **мають вручити повідомлення про підозру** у вчиненні злочину або **негайно звільнити**.

Не пізніше ніж через **60 годин** після затримання Вас мають звільнити або доставити до суду для розгляду питання про обрання запобіжного заходу.

Загалом **затримання без судового рішення** не може перевищувати **72 годин**.

Завдання поліції під час мирних зібрань

Головне завдання поліції – забезпечення охорони прав і свобод людини, протидія злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Відповідно до **статті 60** Конституції України та **статті 8** Закону України «Про Національну поліцію» поліцейському заборонено виконувати явно злочинні розпорядження чи накази. За віддання і виконання явно злочинного розпорядження чи наказу настає юридична відповідальність.

Коли поліція має право застосувати силу і в якому обсязі?

Поліція має право застосовувати силу тільки проти правопорушників.

Поліція не має права використовувати спеціальні засоби проти мирних учасників зібрань. Застосування сили або спеціальних засобів має бути законним, необхідним, пропорційним та ефективним.

Коли поліція має право застосувати фізичну силу?

Поліцейський може застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки та/або безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не є ефективним.

Коли поліція має право застосовувати спеціальні засоби?

Для забезпечення громадської безпеки та порядку поліція має право використовувати спеціальні засоби, визначені законом, зокрема:

Гумові та пластикові кийки застосовуються для:

- відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;
- затримання особи, яка вчинила правопорушення, і у випадку злісної непокори законній вимозі поліцейського;
- припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень.

Засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії, застосовуються для:

- відбиття нападу на поліцейського, іншу особу та/або об'єкт, що перебуває під охороною;
- припинення групового порушення громадського порядку чи масових заворушень.

Які є обмеження у поліції під час застосування заходів примусу?

Поліцейському заборонено:

- застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби і вогнепальну зброю *до жінок з явними ознаками вагітності, малолітніх осіб, осіб з явними ознаками обмежених можливостей або старості, крім* випадків збройного чи групового нападу, збройного опору поліцейському;
- наносити удари гумовими (пластиковими) кийками *по голові, шиї, ключичній ділянці, статевих органах, попереку (куприку) і в живіт;*
- під час застосування засобів, споряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії, *здійснювати прицільну стрільбу по людях, розкидання і відстрілювання гранат у натовп, повторне застосування* їх у межах зони ураження в період дії цих речовин;
- *відстрілювати патрони* несмертельної дії, *з порушенням визначених технічними характеристиками вимог* щодо відстані від особи та стрільби в окремі частини голови і тіла людини;
- застосовувати водомети при температурі повітря нижче +10°C;
- застосовувати кайданки більше ніж **2** години безперервного використання або без послаблення їх тиску.

Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю у виняткових випадках, визначених законом

Для нотаток

Для нотаток

A series of horizontal dashed lines for taking notes.

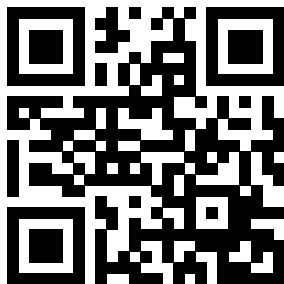

Потрібна правова консультація?

0 800 213 103

(дзвінки безкоштовні в межах України)

wiki.legalaid.gov.ua

pravo-na-protest.org.ua

Партнерські організації:

Асоціація
УМДПЛ
UMDPL
Association

ПРАВОЗАХИСНА
ІНІЦІАТИВА